

Viraston antamat lausunnot ajalla 14.5. - 27.5.2019

66/11.00.00/2019, 80/08.00.00.00/2019

MH § 110

1) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 15.5.2019 antaneet Väylävirastolle seuraavan sisältöisen lausunnon:

**"LAUSUNTO RATASUUNNITELMASTA YPYKKÄVAARAN LIIKENNE-
PAIKAN JATKAMINEN, KUHMO**

Väylävirasto on laatinut ratalain (110/2007) mukaisen ratasuunnitelman Ypykkävaaran liikennepaikan jatkaminen. Ypykkävaaran liikennepaikka sijaitsee Kontiomäki-Vartius -rataosalla Kuhmon kaupungin alueella Iivantiiran kylässä kantatien 89 pohjoispuolella. Liikennepaikka on noin 2 km pitkä.

Väylävirasto on pyytänyt ratalain 22 §:n mukaisesti lausuntoa Kainuun liitolta ratasuunnitelmasta 31.5.2019 mennessä.

Kontiomäki-Vartius on yksiraiteinen tavaraliikenteen rataosuus, jonka liikenne muodostuu Venäjän rautapelletin kuljetuksista Kokkolan satamaan ja Raahen terästeollisuudelle. Rata-osuuden välityskyky on pitkien liikennepaikkavälien vuoksi lähes täysimääräisesti käytössä.

Ratasuunnitelman mukaisen kehittämishankkeen tavoitteena on Kontiomäki-Vartius -rataosuuden välityskyvyn ja toimintavarmuuden parantaminen sekä häiriöherkkyyden vähentäminen jatkamalla Ypykkävaaran liikennepaikkaa siten, että liikennepaikalla voidaan toteuttaa malmijunien kohtaaminen. Hanke mahdollistaa osaltaan kuljetusmäärien kasvun alentamalla teollisuuden kuljetuskustannuksia, kehittämällä kuljetusten hallintaa liikennejärjestelmätasolla ja parantamalla täsmällisyyttä. Lisäksi tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta poistamalla metsätien tasoristeys Ypykkävaara.

Ypykkävaaran alueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa. Kaikki liikennepaikan rakenteet ja rataan sekä tiehen kohdistuvat toimenpiteet sijoittuvat nykyiselle rautatie- ja tiealueelle. Tasoristeuksen poistoon liittyviä tiejärjestelyjä tehdään Metsähallituksen kiinteistöillä. Korvaava tieyhteys radan eteläpuolisille kiinteistöille järjestetään olemassa olevien metsätieyhteyksien, sekä suunnitellun metsätielinjavaihtoehdon VE4 mukaisin ratkaisuin rakentamalla lisäksi nykyiset metsätiet yhdistävä uusi linjaus Ypykänpuron yli. Uuden linjauksen kokonaispituus on noin 250 m.

Hankkeen toimenpiteet, mm. raiteiden hyötypituuksien pidentyminen 1050 metriin, parantavat raideliikenteen toimintavarmuutta, täsmällisyyttä, turvallisuutta sekä vähentävät häiriöherkkyyttä.

Hankkeesta on tehty toteuttamispäätös, mutta toteuttamisajankohta ei ole suunnitelmaa laadittaessa varmistunut. Tavoitteena on, että liikennepaikan muutostyöt ja tasoristeyksen poisto voidaan toteuttaa rakentamiskauden 2019–2020 aikana. Hankkeen toimenpiteiden kustannuksiksi, ml. Ypykkävaaran tasoristeyksen poistaminen (VE4), on arvioitu 4,0 M€ (alv 0 %, MAKU-indeksin kustannustaso 115,70, 2010=100).

Ratasuunnitelma

Kontiomäki-Vartius -rataosa on osoitettu voimassa olevassa Kainuun maakuntakaava 2020:ssa pääradaksi, jota tulee kehittää valtakunnallisesti merkittävään liikenneverkkoon kuuluvana rautatieliikenteen runkoratana.

Kainuun maakuntakaavassa on annettu päärataa koskeva suunnittelumääräys: "Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varauduttava tasoristeysten poistamiseen ja radan kantavuuden parantamiseen akselipainoltaan 25 tonnin painoisille junille".

Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa ratasuunnitelmaan."

2) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen ovat 16.5.2019 antaneet Ympäristöministeriölle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO MAA-AINESTEN OTTAMINEN -OPASLUONNOKSESTA

Ympäristöministeriö on pyytänyt mm. maakuntien liitoilta lausuntoa Maa-ainesten ottaminen -opasluonnoksesta viimeistään 20.6.2019 klo 15.

Ympäristöministeriö asetti joulukuussa 2016 työryhmän, jonka tehtävänä oli päivittää Maa-ainesten kestävä käyttö -opas (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2009) voimassa olevan lainsäädännön mukaiseksi ottaen huomioon maa-ainelain toimivuusarvioinnissa esitetyt ottamisen sääntelyä koskevat kehittämistoimenpiteet. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli päivittää opas erityisesti kotitarveoton, jälkihoidon ja -käytön sekä luonnon monimuotoisuuden paremman huomioonottamisen sekä muiden työryhmän tunnistamien kehittämistarpeiden osalta.

Oppaan tarkoituksena on yhtenäistää lupahakemusten sisältöä sekä lupa- ja valvontamenettelyjä ja tietojärjestelmäilmoituksia ja siten helpottaa luvan hakijoiden ja viranomaisten työtä ja nopeuttaa myös lupaprosessia. Opas korostaa maa-ainesten kestävää käyttöä ja resurssitehokkuutta.

Opas on suunnattu ennen muuta maa-ainesten ottamisluvan sekä maa-ainesten ottamistoimintaan liittyvän ympäristöluvan hakijoille, ottamissuunnitelmien laatijoille, maa-ainelain mukaisille lupa- ja valvontaviranomaisille sekä maankäytön suunnittelusta vastaaville.

Opasluonnoksen kuvamateriaali sekä kirjallisuus- ja säädösviittaukset ovat vielä puutteellisia ja ne tullaan täydentämään lopulliseen versioon.

Maa-ainesten ottaminen -opasluonnos

Maa-ainesten ottoa koskevan opasluonnoksen päivittäminen on ajankohdainen ja tarpeellinen asia. Opasluonnoksessa on ansiokkaalla tavalla ja selkeästi tuotu esille maa-ainesten ottoa koskevat tai siihen liittyvät eri lakien säädökset ja niiden edellyttämät menettelytavat. Hyvä asia on myös kotitarveottoa, jälkihoitoa ja -käyttöä sekä luonnon monimuotoisuuden parempaa huomioon ottamista koskevat asiakohdat. Oppaan hyödyntämisen ja ottosuunnitelmien laadun parantumisen kannalta on oleellista tiettenkin se, että millaista laatua lupaviranomaiset ottosuunnitelmilta tulevaisuudessa vaativat.

Maa-aineslain (555/1981) 7 §:ssä säädetään lupaviranomaisesta ja lausunnoista. Muista lausunnoista säädetään valtioneuvoston antamalla asetuksella (926/2005). Asetuksen mukaan lausunto tulee pyytää maakuntakaavoitusta hoitavalta kuntayhtymältä, jos lupahakemuksen tarkoittamalla alueella on huomattavaa merkitystä maakuntakaavoituksen kannalta. Tässä yhteydessä on hyvä huomata maan eri olosuhteet ja erityispiirteet. Esimerkiksi Pohjois-Suomen harvaan asutuilla alueilla maakuntakaava voi olla usein ainoa alueella voimassa oleva kaavamuoto. Vastaavasti maan eteläosan maakuntien alueilla maakuntakaavan ohella voi olla voimassa paikoitellen kattavastikin kuntien yleis- ja asemakaavoja. Maa-ainesten ottoon liittyvä kaavallinen ohjausvaikutus näin ollen vaihtelee maan eri osissa. Mahdollista on, että maa-aineslupaprosessin yhteydessä maakuntakaavoitukseen liittyvän huomattavan merkityksen arviointiin liittyy jossain määrin epävarmuutta tai tiedon puutetta. Tällöin lausuntopyynnön pyytäminen maakunnan liitolta voi jäädä tekemättä. Oppaaseen voisikin lisätä asiaa koskevan kannustavan maininnan lausunnon pyytämisestä maakunnan liitolta.

Oppaan liitteenä olevat esimerkkikartat olisi hyvä esittää värillisinä ja koko sivun kokoisina (1 kartta / A4-sivu) havainnollisuuden vuoksi."

Lisätietoja lausunnoista antaa suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen, puh. 044 710 0864 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.
